

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen

Fyrremejse, Blåvand, 22. august 2017. Foto: Christian Schano

Bemandingen på fuglestationen var næsten dækkende i begge sæsoner. Foråret var fuldt dækket med ringmærkning ved Henrik Knudsen, og trækket, som ikke er en del af programmet, blev dækket godt af besøgende på stationen. Især David Manstrup gav en stor hjælpende hånd.

Trækket i efteråret blev dækket fra medio juli af Mathias Blicher Bjerregaard og primo august overtog Henrik Knudsen hvervet. Ringmærkningen tog Bent Jakobsen i den grad sig af i den grad han havde mulighed for det. Sandra Steinerberger og Christian Schano fra Østrig hjalp til på stationen i en periode.

Også mange andre gav en hånd med, og de takkes alle for indsatsen.

I løbet af foråret foretog Varde Kommune en stor renovering af bygningerne bl.a. med nye vinduer og døre og sandblæsning af murene. Også badeværelset blev renoveret og sponsoreret via Blåvand Fuglestations Venner af firmaet Erling Jensen A/S.

Efter at alle tilladelser var kommet igennem kunne opførelsen af en Helgolandsruse (Blåvandrusse) påbegyndes i fyrhaven ved Blåvandshuk Fyr. Projektet kunne kun lade sig gøre, fordi Juni Fonden gav støtte til opførelsen via Blåvand Fuglestations Venner, og de takkes begge mange gange for tilskuddet.

Arbejdet påbegyndtes i august og var færdigt sidst på efteråret. Alt arbejdet foregik ved frivillig arbejdskraft i sol og regn, og under kyndig ledelse af Jørgen Grønne deltog Svend Aage Clausen, Svend Rønnest, Ole Hansen, Henrik Brandt, Jimmy Skat Hansen, John og Bjørn Frikke og Bent Jakobsen. De takkes alle for den store indsats.

Observationer forår

Tidligere sås flere flokke af de norske grågæs trække forbi Blåvandshuk ultimo april. Træktiden er nu tidligere på året, og i 2017 sås kun én flok 31/3 104.

En af vinterens store overraskelser var antallet af havlitter, som rastede ved Hukket. Antallet kulminerede 1/3 310 og 22/3 210. Derimod skuffede både ederfugl med maksimum 75 og hvinand med i alt 20. Sortand toppede 21/2 15.400 og imellem dem ligger ofte fløjlsænder og 3/3 sås 600. Det lykkedes også at finde en amerikansk sortand han 21/1-27/1.

Om foråret kan der til tider ses et kraftigt sydtræk af svømmeænder, som formentlig er trukket for langt og skal tilbage til Vadehavet. Den 13/3 trak ikke mindre end 3.169 krikænder og 1.677 pibeænder. Antallet af krikænder var ny rekord for Blåvandshuk, hvor den tidligere var på 2115, og antallet af pibeænder er næsthøjeste antal set. Andre svømmeænder er ret fåtallige om foråret; men i alt 14 knarænder og 15 skeænder bør nævnes.

På datoerne 2/6 og 13/6 blev der registreret vagtel.

Rødstrubet lom blev set med i alt 3.196. Højeste antal 24/4 712 og 9/5 722. Kun 3 sortstrubede lommer sås iblandt dem. Desuden blev der også registreret to af de store lommer, islom 24/4 og hvidnæbbet lom 23/4.

Et nyt fænomen er de store mængder af suler som fouragerer ret tæt på kysten om foråret, og i år er i alt 723 noteret med 17/5 120 som højeste antal.

19/9 besøgte en hvidbrystet præstekrave stranden, hvor den var sammen med sandløbere. Kun den 4. forårsobservation ved Blåvand nogensinde, selv om den yngler lige syd for os på Fanø. En anden sjælden gæst i form af en tredækker blev set i mosen 13/5.

Efter vi er begyndt at observere intensivt på Sydhukket om foråret, så kommer der flere kjoever i bogen og i alt sås almindelig kjoeve 25 9/4-13/6 og mellemkjoeve 4 den 11/5.

Af de lidt mere spændende måger sås sorthovedet måge 3, middelhavssølvmåge 2, kaspisk måge 13, hvidvinget måge 4 og gråmåge 4. Det maksimale antal sølvmåger var 5/1 og 3/3 5.000.

Igen i år var der to par dværgterner, som lagde an til at yngle på stranden. Sammen med Oksbøllejren fik vi hurtigt etableret en afspærring, så de kunne få fred og ro. Desværre var der en periode med kraftig vind og sandfygning, så de opgav. Det gjorde et par store præstekraver, som også ynglede inden for afspærringen også.

Blåvandshuk er bestemt ikke kendt for rovfugletræk om foråret, men alligevel sås lidt spændende arter som hedeheg 13/5 2, steppeheg 8/5, sort glente 12/5, lærkefalk 2 og vandrefalk set 6 gange, hvoraf nogle er gengangere.

For første gang nogensinde ynglede der vende-hals i stationshaven. Det gav en del observationer, bl.a. fordi den syngende han tiltrak mange forbitrækkende vende-halse.

Turtelduen er efterhånden sjælden ved Blåvand, og ses ikke mere årligt som tidligere, men i år sås en 19/5.

Biæder er en art som normalt optræder med flere individer årligt, men sås kun 15/6 1.

Kærsanger sås kun i en kort periode 2/6 - 10/6, hvor der blev registreret 6 primært syngende fugle. Rødtoppet fuglekonge fandtes med i alt 12 11/3-30/4. Det blev til en enkelt silkehale 22/1 og 17/4-23/5 sås 10 ringdroslar.

Gulirisk er blevet mere almindelig med 5/4-5/6 13, ligesom bomlærke også optræder mere talrigt end tidligere med 22. Den efterhånden sjældne hortulan blev set 13/5.

Observationer efterår

Antallet af gæs er gennem årene faldet meget, og talrigeste gås er nu bramgås med i alt 2.558 og maksimum 20/10 509. Knortegås sås med i alt 1.216, heraf lysbuget knortegås 69 2/9-9/1, og mørkbuget knortegås 1.118 8/9-8/11, og maksimum 22/9 825. Kortnæbbet gås var antalmæssigt en katastrofe med kun 154, hvoraf næsten halvdelen trak 23/10 73. Fuglene raster ikke længere ved Filsø, hvilket kan have betydning for trækket ved Blåvand. Selv grågås ses ikke så talrigt mere. Kun 1.683 hvoraf 23/10 1.047. Også dette træk har ændret sig, da de tidligere trak ultimo august-september. Blisgås ses derimod årligt dog kun 23 i 2017.

Melanitta-ænderne optræder altid talrigt ved Blåvand. De årligt forekommende amerikansk sortand 2/10 1 og brilleand 3 2/10-25/10 sås igen i år. Rigtig mange sortænder lå især nord for hukket og 20/11 fløj ikke færre end 50.860 nord på kompen-sationstræk. Ellers lå der dagligt 30.000-40.000. Fra primo oktober blev fløjlsand mere talrig og 31/10 sås 1.000.

Svømmeænderne optrådte i normale antal med pibeand i alt 4.739 maksimum 21/9 555, krikand 993 maksimum 14/9 73, spidsand 1081 maksimum 9/9 240 og skeand i alt 20 9/9-12/10. Desuden sås atlingand 8/9 og rødhovedet and 13/9. Sidstnævnte er kun 2. observation for Blåvand. Den seneste var i 1987.

21/11 løb en vandrikse rundt i hybenbuskene på observationsposten og en engsnarre blev jokket op 28/9. Trækket af rødstrubet lom overgik tidligere års totaler og 5430 trækkende optaltes. Også islom optrådte talrigere end normalt med 7 13/10-2/12.

Det blev igen et katastrofalt år for stormfuglene. Det er snart en del år siden, der har været nogle gode dage. Kun 2 sodfarvet skråpe 9/9 og 3/10 og en almindelig skråpe 29/7. Stor stormsvale 10 3/10-11/11. Gennem efteråret sås både mange trækkende og rastende suler. Højeste antal 24/7 900 og 22/9 607.

Solopgang over Blåvandshuk, 8. november 2017. Foto: John Frikke

Stor korsnæb, Blåvand, 8. oktober 2017. Foto: Bent Jakobsen

Schwarz lövsanger, Blåvand 18. oktober 2017. Foto: Henrik Højholm

I alt passerede 94 trækkende fiskehejrer og 19/10 trak desuden en sølvhejre.

Skarv er blevet talrig de seneste år og i 2017 blev det til 6826 trækkende med maksimum 24/9 529 og 24/7 474. Sidst på året 20/11 kom en topskarv forbi.

Efteråret 2017 blev et fantastisk år for vadefugle-trækket forbi Blåvandshuk. Ikke mindst ultimo juli passerede rigtig mange. Allerede den 30/7 rundede sæsonen således 20.000 vadefugle. Totalen af strand-skade lå med 13.580 på samme niveau som de seneste år. Højeste dag var 21/8 1.406. De flotte strandhjejler nåede et antal af 308, og stor præstekrave sås med i alt 749, hvor højeste antal kun nåede 47 den 30/7.

Storspove og småspove trak med i alt henholdsvis 148 og 231. Derimod optrådte lille kobbersnepe ret talrigt med i alt 2.200. Højeste antal 22/7 1092. Stenvender nåede 429. Det var rylernes år i år. Islandsk ryle med i alt 5.762 er højeste antal i mange år med maksimum 22/7 1.290. Også krumnæbbet ryle stempede ind med 333 og 23/7 145 var næsthøjeste antal set ved Blåvandshuk på en dag og højeste antal siden 1992. Med 11.834 markerede almindelig ryle sig også fremragende og maksimum 22/7 2.860. Dværgryle har i mange år været fåtallig, men i år sås i alt 50. Desuden en meget sent den 7/11. Af trækkende sandløbere sås i alt 2.541, men også mange rastede især senere på efteråret og 9/10 sås 311. Og så ankom sortgrå ryle 10/8.

En indtrækkende tredækker sås 13/9. Hvidklire var fåtallig med kun 133, hvorimod rødben viste sig pænt frem med i alt 1.018, højeste antal 20/7 133. Odins-hane, som ikke ses årligt, sås 11/9 og thorshane som primært ses i forbindelse med kraftige vestlige vinde passerede i perioden 2/10-7/11 med 5.

En af efterårets store overraskelser var lunde, som havde det bedste år nogensinde med 9 fugle i perioden 19/9-18/10; men også tejt lå over normalen med 3 11/9-2/10. Søkonger som varierer meget i antal fra år til år nåede op på 20 iagttagelser.

Som de senere år optrådte kjoerne ret fåtalligt med almindelig kjove 250 og 12/9 med kun 17 som højeste dag. Mellemkjove 1/10-26/10 9 og så sås overhovedet ingen lille kjove, som ellers i en årrække har været regelmæssig. Derimod bliver storkjove mere almindelig med 51. I en periode rastede en enkelt som skabte panik blandt mågerne, og den sås også nedlægge en sølvmåge.

Endelig efter nogle år, hvor den smukke sabinemåge har været savnet, vendte arten tilbage med 4 individer. De trækkende hættemåger sås med 8.067, hvoraf 23/9 1.543. Dværgmåge optræder som regel sent på året, og i forbindelse med kraftige vestlige vinde og i år blev det til store dage med 26/10 714 og 25/10 553. Sorthovedet måge som bliver mere og mere almindelig sås med 7 10/7-17/9. En 1k stor sorthovedet måge sås 12/8. Fuglen er under behandling af DOF's sjælden-hedsudvalg, og hvis den godkendes bliver det 2. fund for Blåvandshuk. Kaspisk måge bliver mere og mere hyppig med 168, dog kan der ikke tages højde for gengangere, højeste antal var 17/9 19 1K. Nær så talrig er middelhavssølvmåge ikke, og i alt 14 blev noteret. 13/10 blev en adult sildemåge med farvering aflæst, og

Opførelsen af stationens nye Helgolandsruse er godt i gang, Fyrhaven, Blåvand, 23. oktober 2017. Foto: Bent Jakobsen

Formidling ved Blåvand Fuglestation, 17. oktober 2017. Foto: John Frikke

Dvärgværling, Blåvand 25. september 2017. Foto Bent Jakobsen

den var ringmærket 20/6 2014 som Baltisk sildemåge i Nordland i Norge. Det er første observation af racen Baltisk sildemåge ved Blåvand

Maksimumtal for de store måger blev sildemåge 790, sølvmåge 7.000 og svartbag 500.

Maksimalt rastetal for fjord/havterne 24/7 1.150 og splitterne 29/8 800. Rovterne trak forbi 28/8 med 2.

Med i alt 15 fiskeørne var året i den grad godkendt. Som sædvanlig var hvepsevåge fåtallig med 4 fugle. 25/9 trak 10 af efterårets i alt 49 rørhøge. Blå kærhøg optrådte mere talrigt end normalt med 18 fugle. Falkene viste normale tal med tårnfalk 207, dværgfalk 50, lærkefalk 7 og vandrefalk 29. Den sjældne eleonora-falk sås udtrækkende 29/9. Fuglen er under behandling af DOF's sjældenhedsudvalg.

Allike var utrolig fåtallig i 2017 med kun 360 fugle trækkende og maksimum 27/10 140. Normalt ses adskillige tusinder.

Bjerglærke havde et relativt godt år med 155 8/10-5/11. Hedelærke sås med 16/10 25 og i alt 87 og højeste dag med sanglærke blev 8/10 115. Ikke mindre end 7.615 landsvaler trak med højeste antal 1383 15/8. Sidste observation 27/10.

I alt sås 12 hvidbrynet løvsanger, og efter mange års fravær rastede to forskellige himalayasangere 20/10 og 22/10. Ikke nok med det, så blev der 20/10 fundet brun løvsanger. I alt blev det til 25 rødtoppet fuglekonge 1/9-13/11.

Talrigeste småfugl blev stær med 65.249 og højeste antal 16/10 9.895 og 19/10 9.195. Lille fluesnapper rastede 27/9. Sibirisk bynkefugl sås 16/10. Højeste antal solsort var 24/10 100 rastende, og så blev det til i alt 40 ringdrosler og den første sås 14/9.

Igen i år blev det et skuffende år for engpiber med kun 13.830. Højeste antal 23/9 2.266. Pibertrækket blev dog krydret med storpiber 23/9 og 16/10. Bog/kvækerfinke plejer også at optræde talrigt. I 2017 dog kun med 22.936 og maksimum 19/10 5.389.

24/7 og 24/9 var gulirisk ude at vende. Stillits bliver mere og mere talrig med i alt 569.

Efteråret var især præget af to store invasioner af henholdsvis gråsirken og korsnæb. Gråsirken var den nordlige race, og det var den største invasion registreret ved Blåvandshuk med i alt 13.978. Bedste dag med disse store uordnede flokke med den hoppende flugt blev 7/11 2.947.

	Forår	Efterår
Dækning	Ringmærkning 1/3-15/6 Observationer uregelmæssigt	Ringmærkning 20/7-15/11 Observationer juli uregelmæssigt, august - 15/11 fast observatør
Ringmærkning Total	2061	2356
Tre talrigest ringmærkede arter	Løvsanger 405 Gransanger 257 Rødhals 164	Gråsiskan 409 Rødhals 286 Fuglekonge 212
Sjældneste ringmærkede arter	Sydlig nattergal 1 Sortstrubet bynkefugl 8 Rødtoppet fuglekonge 7 Spætmejsje 4 Korttået træløber 3 Sortkrage 1	Sortstrubet bynkefugl 4 Høgesanger 1 Fuglekongesanger 1 Hvidbrynet løvsanger 2 Schwartz løvsanger 1 Rødtoppet fuglekonge 16 Korttået træløber 1 Fyrremejsje 2 Hvidsiskan 2 Stor korsnæb 1 Dværgværling 1
Observationer, almindeligste arter	Rødstrubet lom 3196 Sortand 15.000 maks. Sølvmåge 5.000 maks.	Sortand 70.000 maks. Strandskade 13.580 Almindelig ryle 11.834 Engpiber 13.830 Stær 65.249 Bog/kvækerfinke 22.936 Gråsiskan 13.978 Lille korsnæb 4.338
Observationer, usædvanlige arter/antal	Islom 1 Hvidnæbbet lom 1 Krikand 3159 ny rekord Havlit 310 Hedeheg 2 Steppeheg 1 Sort glente 1 Vagtel 1 Hvidbrystet præstekrave 1 Tredækker 1 Sorthovedet måge 3 Hvidvinget måge 4 Kaspisk måge 13 Middelhavssølvmåge 2 Turteldue 1 Biæder 1 Rødtoppet fuglekonge 12 Gulirisk 13 Hortulan 1	Islom 7 Sølvhejre 1 Fløjsand 1.000 maks Engsnarre 1 Krumnæbbet ryle 333 Tredækker 1 Odinshane 1 Thorshane 5 Sorthovedet måge 7 Sabinemåge 4 Kaspisk måge 168 Middelhavssølvmåge 14 Lunde 9 Storpiber 2 Hvidbrynet løvsanger 12 Rødtoppet fuglekonge 25 Lille fluesnapper 1 Gulirisk 2 Hvidsiskan 4 Hvidvinget korsnæb 2 Stor korsnæb 159
Observationer, sjældne arter	Amerikansk sortand 1 Brilleand 1	Topskarv 1 Rødhovedet and 1 Amerikansk sortand 1 Brilleand 3 Eleonorafalk 1* Sibirisk bynkefugl 1 Stor sorthovedet måge 1* Himalayasanger 2 Brun løvsanger 1
Ynglefugle, almindeligste (par)	Tornsanger 20-40 Tornirisk 20-25	
Ynglefugle, sjældne (par)	Dværgterne 2 Vendehals 1 Sortstrubet 6-7 Karmindompap	

* Observationen er under behandling af DOF's sjældenhedsudvalg

Invasjonen af lille korsnæb var den største siden 1990 med 4.338 og maksimum 21/10 511. Men også stor korsnæb med i alt 159 og maksimumdage 9/10 46 og 10/10 43. Hvidvinget korsnæb sås 19/7 og 1/10.

Lapværling er ikke talrig mere med kun 8 fugle 24/9-19/10, og rørspruvetrækket kom op på 1.184 med maksimum 22/9 106.

Ringmærkning

Med 2.061 mærkninger blev foråret bedre end normalen, hvilket skyldes maksimumdagen. I alt blev der mærket 62 arter. Månedsfordelingen var marts 440, april 377, maj 1.039 og juni 205.

Talrigeste arter var løvsanger 405, gransanger 257 og rødhals 164. Løvsanger har de senere år været i frit fald, og at det blev forårets mest talrige fugl skyldes maksimumdagen 6/5 454. Heraf var ikke mindre end 264 løvsangere, som er mere end vi normalt mærker hele foråret. Maksimumdagen var ligeledes den største dag om foråret nogensinde.

Også fuglekonge 141 optrådte talrigere end normalt. Et par vendehalse yngede i stationshaven, hvilket også gav sig udslag i ringmærkningen af vendehals, da den syngende han trak fugle til, og 8 kunne ringmærkes.

Af sjældnere arter blev ringmærket sydlig nattergal 30/4 og lundsanger 4/6, men rødtoppet fuglekonge 7 og spætmejsje 4 bør også nævnes. Sidstnævnte er en sjælden gæst i Blåvand; men inden for de senere år har den optrådt hyppigere.

Kun 2.356 fugle af 62 arter blev mærket i efteråret. Dermed følger efteråret 2017 mange andre fuglestationer, hvor antallet også lå langt under normalen.

Månedsfordelingen var juli 107, august 322, september 630, oktober 802 og november 495.

De mange fugle i november skyldtes gråsiskaninvasionen og i alt mærkedes 409, inden for standardtiden. Talrigeste arter var rødhals 286 og fuglekonge 212.

Største dag blev 3/11 384 fugle hvoraf 361 var gråsiskan.

Endnu en gang satte løvsanger bundrekord og kun 59 blev ringmærket, og tilbagegangen fortsætter.

Med hensyn til de sjældnere fugle viste nettene sig fra sin gode side med høgesanger 1, fuglekongesanger 1, hvidbrynet løvsanger 2, schwartz løvsanger 1, fyrremejsje 2, hvidsiskan 2, stor korsnæb 1, dværgværling 1.

Stor korsnæb blev en længe ventet ny ringmærkningsart for stationen.

Der har i løbet af ringmærkningsæsonen været flere spændende genfund og aflæsninger. I foråret var der to aflæsninger af fuglekonge. En ringmærket i Gävle i Sverige 23/9 2016 og aflæst i Blåvand 31/3 2017. Desuden en som har taget turen over Nordsøen. Ringmærket 2/11 2016 ved Liverpool og aflæst Blåvand 16/3 2017.

En kærnebider ringmærket 10/6 blev aflæst 26/9 i Nordland, Norge 1235 km væk. Den 6/5 2017 aflæste vi en skovsanger i Blåvand, og den var mærket 30/7 2016 Västernorrland i Sverige. Det er den første aflæsning af en udenlandsk mærket skovsanger i Danmark iflg. Dansk Trækfugleatlas. En rødtoppet fuglekonge blev ringmærket 21/10 og aflæst i Holland 4/11.